

Trestní právo v evropském prostředí

ZNEUŽÍVÁNÍ EVROPSKÝCH FONDŮ

11. 5. 2011, 18. 5. 2011

Prof. JUDr. Jaroslav Fenyk, Ph.D., DSc.

POTŘEBA CHRÁNIT FINANČNÍ ZÁJMY ES/EU

- Stálý nárůst rozpočtových prostředků ES/EU – velká míra přerozdělování => obohacování se, zneužívání a plýtvání na úkor prostředků ES/EU
- Generální rozpočet EU pro rok 2009 – 133,8 mld. €
- Dle nálezu Evropského účetního dvora 2 – 2,5 % fondů ES/EU je používáno v rozporu s právními předpisy => nesrovnalosti

NESROVNALOSTI A PODVODY VE VZTAHU K ROZPOČTU ES/EU

➤ **Příjmy**

- Daňové a celní podvody (např. s čínským textilem, cigaretami, cukrem), pašování, nedodržení dovozních kvót, záměna zboží a jeho kvality, zneužití vnitřních celních preferencí, antidumpingová opatření, atd.

➤ **Výdaje**

- Přímá pomoc státům a regionům, podpora vývozu, výdaje na společnou agrární politiku, subvencovaný vývoz, vývozní kvóty, subvencované ceny, restrukturalizace, cestovní náklady pracovníků ES/EU, výdaje a příjmy poslanců EP, úplatky konzultantům, závažné chyby zjištěné u nově vzniklých evropských agentur, podvody a korupce v mezinárodních programech (léčebné náklady, financování pomoci třetím zemím), manipulace a korupce ve veřejných zakázkách, přímé výdaje na společné politiky (vzdělání, výzkum, energetika, ochrana životního prostředí, sociální politika), zejména vykazování neexistujících služeb v rámci programu regionálního rozvoje a rozvoje zaměstnanosti,

➤ **Padělání a pozměňování společné měny**

ZÁKLADNÍ POJMY OBSAŽENÉ V PRÁVU ES/EU

- **Finanční zájmy ES/EU**
- **Nesrovnalost při nakládání s prostředky pocházejícími z rozpočtu ES/EU**
- **Podvod poškozující finanční zájmy ES/EU**

PRÁVNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC OCHRANY FINANČNÍCH ZÁJMŮ ES/EU

- počátky
- 80. léta
- Maastrichtská smlouva
- Úmluva o ochraně finančních zájmů ES z roku 1995, protokoly 1996, 1997
- Amsterodamská smlouva
- Lisabonská smlouva
- úvahy de lege ferenda – Corpus Juris, Corpus Juris 2000, Projekt Evropského veřejného žalobce, Evropský zatýkací rozkaz, atd.
- shrnutí

STAV RATIFIKACE ÚMLUVY O OCHRANĚ FINANČNÍCH ZÁJMŮ ES A JEJÍCH PROTOKOLŮ V JEDNOTLIVÝCH ČLENSKÝCH STÁTECH EU

	PIF Úmluva	1. Protokol	ECJ Protokol	2. Protokol
Belgie	12.3.2002	12.3.2002	12.3.2002	12.3.2002
Bulharsko	6.12.2007 v souladu s čl. 2(1) Rozhodnutí Rady 2008/40/JHA (1.1.2008)			Platnost v souladu s čl. 2(2)
ČR	neratifikováno	neratifikováno	neratifikováno	neratifikováno
Dánsko	2.10.2000	2.10.2000	2.10.2000	2.10.2000
Estonsko	3.2.2005 (4.5.2005)	3.2.2005 (4.5.2005)	neratifikováno	3.2.2005
Finsko	18.12.1998	18.12.1998	18.12.1998	26.2.2003
Francie	4.8.2000	4.8.2000	4.8.2000	4.8.2000
Irsko	3.6.2002	3.6.2002	3.6.2002	3.6.2002
Kypr	31.3.2005 (29.6.2005)	31.3.2005 (29.6.2005)	31.3.2005 (29.6.2005)	31.3.2005

	PIF Úmluva	1. Protokol	ECJ Protokol	2. Protokol
Lotyšsko	31.8.2004 (30.11.2004)	31.8.2004 (30.11.2004)	31.8.2004 (30.11.2004)	19.10.2005
Litva	28.5.2004 (26.8.2004)	28.5.2004 (26.8.2004)	28.5.2004 (26.8.2004)	28.5.2004
Lucembursko	17.5.2001	17.5.2001	17.5.2001	13.7.2005
Maďarsko	neratifikováno	neratifikováno	neratifikováno	neratifikováno
Malta	neratifikováno	neratifikováno	neratifikováno	neratifikováno
Německo	24.11.1998	24.11.1998	3.7.2001	5.3.2003
Nizozemsko	16.2.2001	28.3.2002	16.2.2001	28.3.2002
Polsko	neratifikováno	neratifikováno	neratifikováno	neratifikováno
Portugalsko	15.1.2001	15.1.2001	15.1.2001	15.1.2001
Rakousko	21.5.1999	21.5.1999	21.5.1999	20.7.2006
Rumunsko	6.12.2007 v souladu s čl. 2(1) Rozhodnutí Rady 2008/40/JHA (1.1.2008)			Platnost v souladu s čl. 2(2)

	PIF Úmluva	1. Protokol	ECJ Protokol	2. Protokol
Řecko	26.7.2000	26.7.2000	26.7.2000	26.7.2000
Slovensko	30.9.2004 (21.12.2004)	30.9.2004 (21.12.2004)	30.9.2004 (21.12.2004)	30.9.2004
Slovinsko	17.4.2007 (16.7.2007)	17.4.2007 (16.7.2007)	17.4.2007 (16.7.2007)	17.4.2007
Španělsko	20.1.2000	20.1.2000	20.1.2000	20.1.2000
Švédsko	10.6.1999	10.6.1999	10.6.1999	12.3.2002
Velká Británie	11.10.1999	11.10.1999	11.10.1999	11.10.1999

EVROPSKÝ ÚŘAD PRO POTÍRÁNÍ PODVODNÝCH JEDNÁNÍ (OLAF)

EVROPSKÝ ÚŘAD PRO POTÍRÁNÍ PODVODŮ (OLAF)

- na základě **usnesení Rady č. 88/376** v roce 1998 vznikl Úřad pro koordinaci opatření k boji proti podvodům (**UCLAF**)
- **rozhodnutí Komise ze dne 28. 4. 1999 č. 1999/352** o zřízení Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF)

➤ **nezávislost a organizace OLAF**

v čele stojí **Generální ředitel**, jmenovaný Komisí v součinnosti s EP a Radou a po kladném stanovisku dozorčího výboru na dobu 5 let, max. dvě funkční období

Úřad vykonává **vyšetřovací pravomoci** naprosto **nezávisle**, při výkonu těchto pravomocí nesmí Ředitel vyžadovat, ani přijímat od EK či jiného orgánu či úřadu (evropského nebo národního) žádné pokyny – pokud by Komise přijala opatření, které zasahuje do nezávislosti Úřadu, může Ředitel podat stížnost k ESD

dozorčí výbor – vykonává pravidelnou kontrolu plnění vyšetřovacích funkcí Úřadu, tvořen 5 osobami nezávislými na orgánech ES + 5 náhradníky

OLAF ORGANIZATION CHART

Principal Adviser
F. Postica

Adviser
Co-ordination with
International Organizations
P.L. Roberts (act.)

Adviser
Anti-corruption
W. Hetzer (act.)

**Director-General
G. KESSLER
Director of OLAF**

Assistant "Policy"
Assistant "Operations"
**C. Arwidi
M. Pecoraro**

Spokesman
P. Borkovec

Supervisory Committee
President **P. Strömberg**
Members
**D. R. Theato
R. Wright
K. Györgyi
L. López Sanz-Aranguez**

Secretariat
HoU: **I. Jegouzo**

**Directorate A
Investigations &
Operations I
T. CRETIN**

**Directorate B
Investigations &
Operations II
I. WALTON-GEORGE**

**Directorate C
Operational & Policy
Support
Y. XENAKIS (act.)**

**Directorate D
General Affairs
N. ILETT
Deputy Head of the Office**

Adviser
Case & Board
Management A
.....

Adviser
Case & Board
Management B
.....

Adviser
Judicial Cooperation
**J. Gonzalez-Herrero
Gonzalez**

Unit A.1
Internal Investigations:
European Institutions
M. Wasmeier

Unit B.1
Agriculture
E. Weyns

Unit C.1
Judicial & Legal Advice
U. Stiegel (act.)

Unit D.1
Spokesman,
Communication
& Public Relations
P. Borkovec

Unit D.5
Administration & Human
Resources
H. Spitzer

Unit A.2
Internal / external
Investigations:
EU Bodies
P. Ullmann (act.)

Unit B.2
Customs I
D. Murphy

Unit C.2
Fraud Prevention &
Intelligence
J. Khouw

Unit D.2
Legal Affairs
M. Kaduczak

Unit D.6
Budget
JP. Lienard

Unit A.3
Direct Expenditure &
External Aid
A. Buttice

Unit B.3
Customs II
A. Rowan

Unit C.3
Mutual Assistance &
Intelligence
L. Smeets (act.)

Unit D.3
Inter-institutional &
External Relations
M. Hofmann

Unit D.7
Training
P. Borkovec (act.)

Unit A.4
External Aid
V. Kirov

Unit B.4
Structural Measures
J. Sweeney

Unit C.4
Operational Intelligence
M. Makela

Unit D.4
Corporate Planning &
Policy
L. Kuhl

Unit D.8
Information Services
H. Sonnberger

Unit C.5
EURO Protection;
Hercule & Pericles
Programmes
Y. Xenakis

- **působnost OLAF – vykonává pravomoci Komise:**
 - vnější správní vyšetřování
 - vnitřní správní vyšetřování
 - pomoc a koordinace ve vztahu k členskými státi
 - rozvíjení koncepce boje proti podvodům
 - další operativní činnosti

➤ **výsledky vyšetřování úřadu OLAF – čl. 9 nařízení č. 1073, 1074/99**

Závěrečná zpráva o vyšetřování

Výroční zpráva

EVROPSKÝ ZATÝKACÍ ROZKAZ

EVROPSKÝ ZATÝKACÍ ROZKAZ

- Rámcové rozhodnutí o EZR
- Účel a okolnosti přijetí RR o EZR
- Vydávací řízení a řízení o předání podle EZR

ZÁKLADNÍ ROZDÍLY MEZI VYDÁVACÍM A PŘEDÁVACÍM ŘÍZENÍM

- **odstranění administrativní fáze** vydávacího řízení
- **přímý právní styk** mezi justičními orgány
- stanovení **lhůt** pro rozhodování
- **povinnost předat** až na stanovené výjimky
- **povinnost předávat vlastní občany**
- **odstranění principu přezkoumávání oboustranné trestnosti** u vybraných kategorií trestných činů

ROZSAH APLIKACE EZR

- je-li hledaná osoba stíhána pro trestný čin, za který je možno uložit **TOS** či **ochranné opatření s horní hranicí nejméně 1 rok** anebo je-li odsouzena k **TOS** či **ochrannému opatření v délce nejméně 4 měsíců**
- vyžádání osob pouze z metropolitních území členských států

POSTUP PŘI PŘEDÁNÍ DO ČR

PŘEDPOKLADY PRO VYDÁNÍ EZR

- **vykonatelný rozsudek** ukládající trest odnětí svobody (event. i ochranné ústavní léčení)
- **příkaz k zatčení** podle 69 TŘ
- **mezinárodní zatýkací rozkaz** podle 384 TŘ
- **jiné** vykonatelné rozhodnutí mající týž účinek (usnesení o uložení ochranného ústavního léčení)

NÁVRH STÁTNÍHO ZÁSTUPCE NA VYDÁNÍ EZR:

- údaje umožňující identifikaci obviněného
- vylíčení skutkového děje
- právní kvalifikace
- údaj o známém místě pobytu obviněného v členském státě
- uvedení dosavadního procesního postupu orgánů činných v trestním řízení, jakož i odůvodnění potřeby vyžádat obviněného z členského státu

ZÁSADA SPECIALITY:

- Obviněný může být stíhán **pouze pro trestné činy, pro které byl jiným členským státem předán**, až na výjimky uvedené v 406 odst. 1 TŘ
- Nejsou-li zde výjimky podle 406 TŘ, soudce na návrh státního zástupce podá žádost o souhlas se stíháním pro jiné trestné činy.

VÝJIMKY ZE ZÁSADY SPECIALITY (§ 406 ODST. 1 TR):

- a) předaná osoba neopustila po dobu 45 dnů území ČR poté co byla popuštěna, ačkoli jej mohla opustit, anebo na se na území ČR vrátila poté co ho opustila,
- b) jedná se o trestný čin, za který není možné uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření omezující svobodu či vydat zatýkací rozkaz,
- c) předané osobě lze uložit pouze peněžitý trest nebo trest obecně prospěšných prací, přestože je lze přeměnit na TOS
- d) předaná osoba souhlasila s předáním do ČR a vzdala se práva speciality
- e) předaná osoba po svém předání se výslovně vzdala práva speciality pro trestné činy spáchané před svým předáním
- f) orgán předávajícího státu, který osobu předal, dal souhlas se stíháním předané osoby pro další trestný čin spáchaný před předáním

**POSTUP PŘI PŘEDÁNÍ
VYŽÁDANÉ OSOBY DO JINÉHO
ČLENSKÉHO STÁTU PODLE
ÚPRAVY PLATNÉ V ČR**

PŘÍSLUŠNOST KSZ K PŘIJETÍ EZR (§ 408/1):

- KSZ, v jehož **obvodu** se vyžádaná osoba **zdržuje**, nebo
- v jehož **obvodu** byla **zadržena**.

PŘÍSLUŠNOST KSZ K PŘEDBĚŽNÉMU ŠETŘENÍ:

- KSZ, v jehož obvodu se vyžádaná osoba zdržuje nebo v jehož obvodu byla zadržena, a to z vlastního podnětu nebo
- KSZ, kterému justiční orgán jiného členského státu, Ministerstvo spravedlnosti, Nejvyšší státní zastupitelství nebo Policejní prezidium zaslaly evropský zatýkací rozkaz

ÚČEL PŘEDBĚŽNÉHO ŠETŘENÍ (§ 409)

- Zjistit, zda jsou podmínky pro předání na základě EZR, zejména:
 - zda se hledaná osoba zdržuje na území ČR,
 - věk hledané osoby,
 - event. imunity a výsady hledané osoby,
 - občanství hledané osoby,

ÚČEL PŘEDBĚŽNÉHO ŠETŘENÍ:

- trestnost podle práva ČR, nejde-li o jednání uvedené v 412 TŘ
- udělení amnestie,
- promlčení trestního stíhání či výkonu trestu, jestliže stíhání tohoto trestného činu spadá do působnosti trestních právních předpisů ČR
- zda není hledaná osoba pro stejný skutek stíhána v ČR

UKONČENÍ PŘEDBĚŽNÉHO ŠETŘENÍ

- a) **vrácení EZR podle 409 odst. 3 TŘ**
- b) **podání návrhu soudu na předání hledané osoby podle 411 odst. 1 TŘ**

LHŮTY PRO ROZHODNUTÍ O EZR (§ 411/11,12):

- **do 60 dnů od zadržení vyžádané osoby** - lze prodloužit o 30 dnů
- **nedodržení 90 denní lhůty** – povinnost toto oznámit Eurojustu prostřednictvím národního člena ČR

EUROPOL

ZALOŽENÍ A PŮSOBNOST EUROPOLU

- Rozhodnutí Rady o zřízení Evropského policejního úřadu (Europolu) ze dne 6. dubna 2009 (2009/371/SVV)
- Cílem Europolu je **podporovat a posilovat činnost příslušných orgánů členských států a jejich vzájemnou spolupráci při předcházení a boji proti organizované trestné činnosti, terorismu a dalším formám závažné trestné činnosti, které se dotýkají dvou nebo více členských států.**

ČL. 4 ROZHODNUTÍ RADY O ZŘÍZENÍ EVROPSKÉHO POLICEJNÍHO ÚŘADU (EUROPOL) ZE DNE 6. 4. 2009 (2009/371/SVV)

- Působnost Europolu se vztahuje na **organizovanou trestnou činnost, terorismus a další formy závažné trestné činnosti uvedené v příloze**, které se týkají dvou nebo více členských států takovým způsobem, který vzhledem k rozsahu, významu a následkům trestných činů vyžaduje společný postup členských států.
- Působnost Europolu se **vztahuje také na související trestné činy**, kterými jsou:
 - trestné činy, jejichž účelem je obstarání prostředků pro spáchání trestných činů spadajících do působnosti Europolu
 - trestné činy, jejichž účelem je usnadnění nebo dokončení trestných činů spadajících do působnosti Europolu
 - trestné činy, jejichž účelem je dosáhnout nepotrestání trestných činů spadajících do působnosti Europolu.

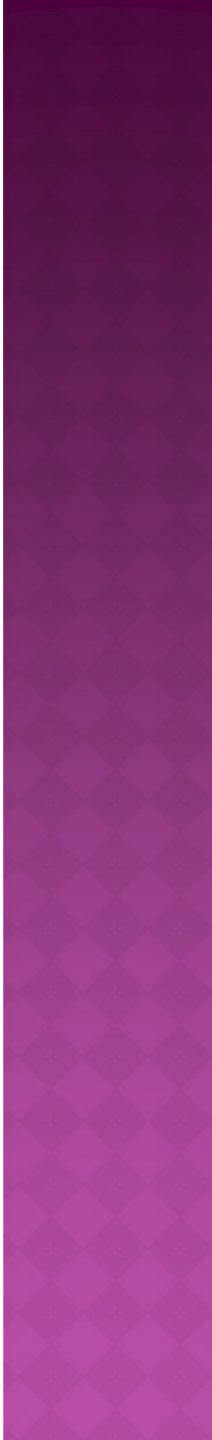
DALŠÍ FORMY ZÁVAŽNÉ TRESTNÉ ČINNOSTI UVEDENÉ V PŘÍLOZE ROZHODNUTÍ (2009/371/SVV)

- nedovolený obchod s drogami
- nezákonná činnost související s praním peněz
- trestná činnost spojená s jadernými a radioaktivními látkami,
- nezákonné převaděčství přistěhovalců
- obchodování s lidmi
- trestná činnost související s motorovými vozidly
- vražda, těžké ublížení na zdraví
- nezákonný obchod s lidskými orgány a tkáněmi
- únos, nezákonné omezování osobní svobody a braní rukojmí
- rasismus a xenofobie
- organizovaná loupež,
- nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl
- podvody,
- vydírání a vymáhání peněz za ochranu
- padělání a produktové pirátství

DALŠÍ FORMY ZÁVAŽNÉ TRESTNÉ ČINNOSTI UVEDENÉ V PŘÍLOZE ROZHODNUTÍ (2009/371/SVV)

- padělání veřejných listin a obchodování s nimi nezákonná činnost
- padělání peněz a platebních prostředků
- počítačová trestná činnost
- korupce,
- nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami,
- nedovolený obchod s ohroženými druhy živočichů,
- nedovolený obchod s ohroženými druhy a odrůdami rostlin,
- trestné činy proti životnímu prostředí,
- nedovolený obchod s hormonálními látkami a jinými prostředky na podporu růstu.

EUROJUST

ZALOŽENÍ EUROJUST:

- Summit EU v Tampere/Finsko v říjnu 1999
- Pro-Eurojust začal svoji činnost v březnu 2001 in Bruselu
- Formálně byl EUROJUST založen **Rozhodnutím Rady o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti z 28. února 2002 (2002/187/JHA)**
- Prosinec 2002 – přestěhování do Haagu
- Je tvořen 27 národními členy (jeden z každého členského státu)
- **Rozhodnutí Rady o posílení Eurojustu ze dne 16. prosince 2008 (2009/426/SVV)**

Budova Eurojust v Haagu

Budova Mezinárodního trestního soudu

PRAVOMOC EUROJUST (ČL. 4):

- Do obecné působnosti Eurojustu spadají **trestní věci, pro které je příslušný Evropský policejní úřad (Europol) a některé jiné trestné činy.**

CÍL EUROJUSTU (ČL. 3)

- **podporovat a zdokonalovat koordinaci** příslušných orgánů členských států při vyšetřování a stíhání vedeném v těchto členských státech
- **zdokonalovat spolupráci** příslušných orgánů členských států, zejména usnadňovat vyřizování žádostí a rozhodnutí o justiční spolupráci včetně těch, jež se týkají nástrojů uvádějících v účinek zásadu vzájemného uznávání
- **jinak podporovat** příslušné orgány členských států za účelem zvyšování účinnosti jejich činnosti při vyšetřování a stíhání

NÁRODNÍ ČLENOVÉ (ČL. 9)

- Funkční období národního člena **trvá nejméně 4 roky**
- Členský stát původu může jej může jmenovat **na další funkční období.**
- Národní člen nemůže být odvolán před koncem funkčního období bez předchozího uvědomění Rady a bez uvedení důvodu.
- Veškerá výměna informací mezi Eurojustem a členskými státy probíhá **prostřednictvím národních členů.**

ROZHODOVACÍ PRAXE ESD S DOPADY NA TRESTNÍ PRÁVO

EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR

- Jeden ze základních orgánů EU
- Nejde o trestní soud
- Sídlo: **Lucemburk**
- **Postavení ESD** upraveno:
 - V čl. 35 Smlouvy o EU – fakultativní působnost ESD
 - V čl. 19 a 251 a násl. Smlouvy o fungování EU – Soudní dvůr se skládá ze Soudního dvora, Tribunálu a specializovaných soudů. Zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění Smluv.
- Jednou jeho funkcí je **funkce ústavního soudu ES/EU**, neboť:
 - Interpretuje závazným způsobem principy komunitárního práva, rozhoduje o otázkách vztahů mezi členskými státy a orgány EU, o kompetenčních sporech v rámci EU, o otázkách souladu komunitárních aktů se základními smlouvami a s obecnými právními zásadami, o otázkách ochrany základních práv a svobod.

EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR

- **Čl. 35 odst. 1 Smlouvy o EU** - Pravomoc rozhodovat o **předběžných otázkách**, týkajících se:
 - platnosti a výkladu rámcových rozhodnutí,
 - platnosti a výkladu rozhodnutí,
 - výkladu úmluv uzavřených podle této smlouvy,
 - platnosti a výkladu opatření k jejich provedení, za podmínky, že členský stát uzná prohlášením učiněným při podpisu Amsterdamské smlouvy nebo kdykoli později pravomoc Soudního dvora rozhodovat o těchto předběžných otázkách.

EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR

➤ Čl. 267 Smlouvy o fungování EU

- Oddíl 5 (čl. 251 a násl. Smlouvy o fungování EU) – podrobnosti fungování ESD
- Čl. 267 Smlouvy o FEU – ESD má **pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách**, týkajících se:
 - Výkladu smluv
 - Platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie.

EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR

- **Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu:**
 - může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat ESD o rozhodnutí o této otázce.
 - jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na ESD
 - při jednání, které se týká osoby ve vazbě, rozhodne Soudní dvůr Evropské unie v co nejkratší lhůtě.

EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR

➤ Čl. 276 Smlouvy o FEU:

- Při výkonu svých pravomocí týkajících se ustanovení části třetí hlavy V kapitol 4 a 5 o prostoru svobody, bezpečnosti a práva nemá Soudní dvůr Evropské unie pravomoc přezkoumávat platnost nebo přiměřenost operací prováděných policií nebo jinými donucovacími orgány členského státu, ani rozhodovat o výkonu odpovědnosti členských států za udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti.

§ 9A TRESTNÍHO ŘÁDU

- vložen novelou č. 539/2004 Sb.
- Na ESD se může obrátit s předběžnou otázkou jakýkoli trestní soud v České republice.
- Je třeba vydat **rozhodnutí o přerušení řízení**.
- Rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce je pak **závazné** pro všechny orgány činné v trestním řízení.

CASATI, Č. 203/80

- Trestní právo hmotné a procesní jsou oblasti, které jsou v kompetenci členských států, avšak komunitární právo vytváří určité meze této kompetenci členských států. Právní předpisy v trestně právní oblasti nesmí být diskriminační vůči osobám, kterým komunitární právo zaručuje právo stejného zacházení a nesmí omezovat základní svobody zaručené komunitárním právem.

IAN WILLIAM COWAN, Č. 186/87

- spor o odškodnění za zranění způsobená při násilném přepadení občana UK ve FR. FR MF - odškodné se vyplácelo pouze FR státním občanům, držitelům trvalého pobytu v FR či cizím státním příslušníkům státu, který recipročně poskytuje stejná plnění na základě smlouvy s Francií.
- právo na stejné zacházení vyplývá přímo z komunitárního práva a nemůže záviset na existenci reciproční smlouvy

DONATELLA CALFA, Č. C-348/96

- občanka IT odsouzená k doživotnímu vyhoštění z území Řecka za drogovou TČ
- Usvědčení z trestného činu však nezakládá samo o sobě možnost pachatele z území vyhostit. Je třeba dále prokázat ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.

HÜSEYİN GÖZÜTOK, Č. C-187/01

- občan Turecka, který žil v Nizozemí a provozoval tzv. „coffee-shop“, ve kterém byly kromě kávy nabízeny i omamné látky.
- v souladu s nizozemským TZ bylo trestní stíhání proti němu zastaveno SZ po zaplacení pokuty.
- KS v Cáchách v srpnu 1997 zastavil trestní stíhání proto, že podle čl. 54 SPÚ jsou německé orgány vázány pravomocným rozhodnutím nizozemských orgánů o stejném skutku. SZ se odvolal k zemskému soudu v Kolíně, který se obrátil na ESD.

KLAUS BRÜGGE, Č. C-385/01

- Občan SRN obviněn belgickým SZ pro úmyslné napadení belgické občanky.
- Pro stejný skutek byl muž stíhán i německým SZ, který mu nabídl mimosoudní vyrovnání spojené s platbou 1 000 DEM. Obviněný toto přijal a trestní stíhání v Německu bylo zastaveno.
- Otázka BE soudu: lze pravomocné rozhodnutí o zastavení trestního stíhání provedené SZ bez intervence soudu považovat za ekvivalentní „pravomocnému odsouzení“ podle čl. 54 SPÚ?

ODPOVĚĎ ESD

- Ve svém rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že zásada *ne bis in idem* stanovená v čl. 54 SPÚ se vztahuje i na případy, kdy je trestní stíhání zastaveno státním zástupcem členského státu poté, co obviněný splnil jisté povinnosti a co zejména zaplatil částku stanovenou státním zástupcem.
- používáním zásady *ne bis in idem* v oblasti policejní a soudní spolupráce v trestních věcech není dle SPÚ podmíněno harmonizací nebo aproximací trestního práva členských států.
- V odst. 33 rozsudku Soudní dvůr výslovně uvedl: „Za těchto okolností, ať už je zásada *ne bis in idem* zakotvená v čl. 54 SPÚ používána na řízení, která vylučují další trestní stíhání (bez ohledu na to, zda je do nich zapojen soud), nebo na soudní rozhodnutí, nezbytným důsledkem je, že členské státy vzájemně důvěřují svým systémům trestního soudnictví a že každý z nich uznává trestní právo účinné v jiném členském státu, i když by byl výsledek při použití vlastního práva jiný.“

MARIO FILIMENO MIRAGLIA, Č. C-469/03

- převážel z Nizozemí do Itálie tvrdé drogy
- NL zastavilo trestní stíhání, neboť IT vedla stíhání pro tentýž skutek a poté odmítlo poskytnout IT právní pomoc v této věci
- pokud bylo trestní řízení v jednom státě ukončeno bez rozhodnutí ve věci (uložení jakékoli sankce), pouze z důvodu, že bylo zjištěno, že trestní řízení ve stejné věci již zahájil i jiný stát závazný SPÚ, není toto rozhodnutí o zastavení překážkou věci rozhodnutí ve smyslu čl. 54 SPÚ.

MARII PUPINO, Č. C-105/03

- poprvé Evropský soudní dvůr požádán o výklad rámcového rozhodnutí přijatého na základě článků 31 a 34 odst. 2 písm. b) smlouvy o EU, a to rámcového rozhodnutí 2001/220/JAI Rady ze dne 15. března 2001 týkajícího se statutu obětí v rámci trestních řízení
- výklad národního práva v souladu s rámcovým rozhodnutím je možný jen do té míry, do jaké činí vnitrostátní právo takový výklad možným.

PROJEKT EVROPSKÉHO VEŘEJNÉHO ŽALOBCE V LISABONSKÉ SMLouvĚ

EVROPSKÝ VEŘEJNÝ ŽALOBCE V LISABONSKÉ SMLouvĚ (čl. 86 konsolidovaného znění Smlouvy o EU a Smlouvy o fungování EU)

- „Pro boj proti trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie **může Rada** zvláštním legislativním postupem formou nařízení vytvořit z Eurojustu **Úřad evropského veřejného žalobce**. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.“
- (ochrana finančních zájmů EU, boj proti závažné přeshraniční trestné činnosti)

ORGANIZACE A PŮSOBNOST – MOŽNÁ ŘEŠENÍ:

1. **Zelená kniha** o trestněprávní ochraně finančních zájmů ES a zřízení Evropského prokurátora (Evropská komise)
2. **Corpus Juris** (projekt Evropského parlamentu a Evropské komise)

1. ZELENÁ KNIHA (COM (2001) 715 FINAL ZE DNE 11.12.2001).

- EVŽ by odpovídal za „**vypátrání, trestní stíhání a postavení před soud všech pachatelů (a dalších účastníků) trestných činů proti finančním zájmům ES, vystupování před národními soudy v těchto věcech v souladu s příslušnou komunitární legislativou.**“
- Právomoc by měla být vymezena v souladu s **principy proporcionality a subsidiarity** tak, aby byl schopen účinně vykonávat své poslání na území celé Evropské unie.
- Směřování k vytvoření „**jednotné (evropské) oblasti trestního stíhání a vyšetřování**“ ve smyslu čl. 299 smlouvy o ES.
- Evropský veřejný žalobce by v této oblasti:
 - **řídil a koordinoval** trestní stíhání;
 - **přímo prováděl** vyšetřování;
 - **dbal na dodržování soudních záruk** zákonnosti řízení;
 - **při zásazích do oblasti lidských práv a základních svobod** byl podroben rozhodovací a kontrolní pravomoci soudce svobod;
 - **podával obžalobu a zastupoval** ji výlučně před národními soudy.

1. ZELENÁ KNIHA (COM (2001) 715 FINAL ZE DNE 11.12.2001).

- Na území členských států by vykonávali působnost Úřadu **náměstci Evropského veřejného žalobce**. Jejich sídla by byla na teritoriu členského státu.
- **Nezávislost evropského veřejného žalobce:**
 - Žalobce by měl být jmenován z osob, „**jejichž nezávislost je nad veškerou pochybnost zaručena a která má předpoklady být jmenována do nejvyšších justičních pozic v příslušném členském státě. Při výkonu své působnosti nesmí požadovat ani přijímat žádné příkazy.**“ Žalobce byl v Knize dokonce výslovně označen za „**specializovaný justiční orgán,**“ což znamená, že jej navrhovatelé umístili blíže justiční než exekutivní sféře.

2. CORPUS JURIS

- Úřad evropského veřejného žalobce by podle Corpus Juris měl být orgánem Evropských společenství, **odpovědným za vyšetřování, trestní stíhání, podání obžaloby, zastupování obžaloby v hlavním líčení a výkon rozsudků týkajících se taxativně definovaných trestných činů proti financím Evropských společenství.**
- Měl by být orgánem **nezávislým** jak na národních orgánech, tak na orgánech Společenství.
- Úřad evropského veřejného žalobce je podle Corpus Juris personálně tvořen **ředitelem Úřadu evropského veřejného žalobce**, jehož úřad by sídlil v Bruselu a dále z **Evropských delegovaných veřejných žalobců**, jejichž úřady by byly zřízeny v hlavních městech členských států, nebo v jakémkoli jiném městě, kde zasedá příslušný národní soud.

2. CORPUS JURIS

➤ **Nedílnost/jednotnost:**

- všechny úkony, **provedené jeho členy, jsou činěny jménem celého úřadu**; dále v tom, že všechny úkony svěřené do pravomoci úřadu (zejména oprávnění vyšetřovat vymezené trestné činy) mohou být prováděny **kterýmkoli jeho členem. Nejde tedy o tzv. asistenční model (Francie).**

➤ **Vzájemná spolupráce**

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST !